

ceptari collatio; quæ tamen absolutum effectum non parit, donec acceptatio a collatario resciente ratificetur, ut colligitur ex *cit. c. 23. h. t. et arg. c. fin. de jurej. in 6.*; quo casu ratihabitio retrotrahitur ad tempus acceptationis, per reg. 10. in 6.

Dices: Donatio non acceptata, nihil juris tribuit (*lib. 10. ff. de donat.*); sed collatio libera vim habet donationis (*c. fin. de off. Vicar. in 6.*); ergo. —2.º Collatio non acceptata saltèm non tribuit jus reale, sed tantùm jus ad rem, ut docent Barbos. Schmier. Schmalz. cum *citt. n. 63. ex d. c. 17. h. t. in 6. ibi: licet jus in ipso beneficio, ut tuum dici valeat, non acquiras.*

R. ad 1.º Collatio ex parte collatarii est donatio méré liberalis; at ex parte conferentis est necessaria, cum ex officio facienda sit. Collator autem, semel facta collatione, functus est suo officio, ut ampliùs collationem in præjudicium alterius revocare nequeat (*arg. c. 9. de off. deleg. et l. 53. ff. de re jud.*).—Ad 2.º Ista sententia mihi non probatur: nam si collatio ista non tribuit jus reale, quis illud tribuit? Non utique consensus acceptantis, qui solùm per modum conditionis necessariæ requiritur ad hoc, ut jus reale absolutum acquiratur: tum quia, si collatio ista tribueret tantùm jus personale, sicut, v. g. promissio acceptata beneficii vacantis, valeret secunda collatio acceptata à tertio, ex *reg. l. 15. C. de R. V.* Sed in nostro casu non valet; quia scilicet ipsum beneficium non est ampliùs liberum, sed gravatum jure reali, ut clarè colligitur ex verbis seqq. *ibi: quod si fecerit, ejus ordinatio facta de beneficio non libero, viribus non subsistet;* ergo verba textus in *cit. cap. 17. commodè intelliguntur: ut tuum absolutè dici valeat,* licèt sit tuum conditionatè, si consenseris; qui consensus retrotrahitur, ut antè dictum. Instantiam habes in re legata, quæ, mortuo testatore, statim fit legatarii, non absolutè, sed conditionatè, si legatum acceptaverit; et acceptatio ista retrotrahitur ad tempus mortis, et aditæ hæreditatis (*l. 86. §. 2. ff. de legat. 1. etc.*)

§. III.

De pluralitate beneficiorum.

34. Singula beneficia singulis personis esse conferenda, non plura uni, instar regulæ receptum est, ex *c. 1. d. 89.*, ubi Greg. I. ait: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus.* Nam ecclesiasticus ordo pervertitur, cultus divinus minuitur, execrabilis cupiditas, et ambitio nutritur, dum unus plurium officia occupat clericorum, ut nervosè id describit Joan. XXII. in *Extrav. Execrabilis h. t. int. com.* Sed regula ista non est sine suis exceptionibus. Unde:

Nota, beneficia esse duplicis generis: *compatibilia*, quæ in una persona non contrariantur, sed administrari possunt ab eodem clerico: et talia beneficia dari supponunt plura, *c. 7. de rescript. in 6. ibi: utrumque tamen,*

et Trident. *sess. 7. c. 4. de refor. etc. Incompatibilia*, quæ in una persona ita contrariantur, ut utrumque simul haberi nequeat.

Porro ista incompatibilitas oritur ex duplici capite:—1.º *Ex residentia continua*, dum utrumque beneficium exigit continuam clerici residentiam: sive jure divino et naturali, sicut duo episcopatus, vel duæ parochiæ, aut vicariæ perpetuæ; sive jure ecclesiastico, sicut duæ dignitates, duo personatus, duo canonicatus; sive jure speciali vi primæ foundationis, aut particularis statuti; nam sicut repugnat eandem personam in duplici loco residere cum effectu, ita quoque repugnat duplex simile beneficium obtinere.—2.º *Ex honesta*, seu *congrua sustentatione unius*, licèt alioquin clericus utriusque satisfacere posset (*can. fin. d. 70. Trid. sess. 24. c. 17. de ref.*); nam si unum beneficium sufficit ad honestam sustentationem, alterum indebitè et sine causa tenetur.

35. Q. I. Quæ beneficia sint compatibilia?

R. Extra casum sufficientis sustentationis sunt sequentia:—1.º Duo beneficia simplicia, etiam uniformia sub diverso tecto, seu in diversis Ecclesiis, si alterum etiam non exigit, vel utriusque residentia impleri possit per alternum tempus. Sic in Germania idem clericus potest esse canonicus in duabus Ecclesiis.—2.º Duo beneficia simplicia difformia sub eodem tecto, seu in una Ecclesia. Et sic in una Ecclesia idem potest esse præpositus, aut decanus, et simul canonicus; item parochus et capellanus, seu obtinens capellaniam in sua Ecclesia parochiali (*c. 4. de consuetud. in 6.*); et probabiliter etiam idem clericus in eadem Ecclesia potest habere duas capellanas ad duo altaria fundatas, ita ut distinctis diebus v. g. bis, vel ter celebret ad unum altare, et toties ad alterum; nam in hoc casu capellaniam, licèt genericè sint uniformes, tamen specificè sunt difformes propter diversum onus celebrandi ad diversum altare; Garcias Laym. Conig. et alii.—3.º Si dignitati, vel parochiæ alterum beneficium sit accessoriè unitum, vel datum in titulum, et alterum in commendam temporalem. Vallens, etc.

36. Q. II. Quæ beneficia sint incompatibilia?

R. 1.º Illa, quorum utrumque ex jure divino requirit residentiam continuam: ut sunt duo episcopatus, duæ parochiæ, vel vicariæ perpetuæ, cum vicarius perpetuus æquiparetur parochi; duæ prælaturæ regulares quibus annexa est cura animarum suorum religiosorum. Unde citra dispensationem apostolicam, non potest idem religiosus obtinere simul generalatum et provincialatum, vel rectoriam localem. Ità hæc habentur *can. 3. §. sed et hoc 10., q. 3. Trid. sess. 24. c. 17. de refor. et de religiosis signanter, c. 32. cum singula h. t. in 6.* ubi contra transgressorem ponitur pœna, ut *eo ipso efficiatur ineligibilis, et tanquam ambitiosus ab utroque repellatur.*—Vide notata in summaris post *cit. cap. 32.*

2.º Duæ dignitates, vel duo personatus (*cap. 17. et 28. h. t. extrav. Execrabilis Jo. XXII. cod. Trid. sess. 7. c. 4. de ref.*) etiam in diversis Ecclesiis, cum jura indistinctè loquantur; nam dignitas, et personatus exigunt de jure assiduam residentiam.—3.º Duo beneficia uniformia sub eodem tecto, seu in eadem Ecclesia, ut duo Canonicatus. Ità *c. 28. h. t. ibi:*

in eadem Ecclesia, c. 9. de concess. præ. Clem. fin. h. t. Nec obstat quod duo beneficia difformia sub eodem tecto sint compatibilia: nam si unus haberet duo beneficia uniformia, minueretur numerus ministrorum, et consequenter cultus divinus; cum unus pro duobus non possit stare in choro; quod inconveniens non sequitur, si unus habeat duo beneficia difformia, cum is diverso tempore utrique satisfacere possit. Secus si utrique satisfieri nequeat, erunt incompatibilia, sicut Canonicatus et capellania, cujus onus est assistere in choro; ut fertur declarasse S. Congreg.—4.º Beneficia duo regularia inferiora non possunt ab eodem Religioso obtineri, etiam in diversis monasteriis, nisi unum annexum esset alteri (c. 32. §. prohibemus h. t. in 6.).—5.º Si unum beneficium sufficiat ad congruam sustentationem Clerici, alterum quodcumque est incompatible cum ipso, etsi personalem residentiam non requirat: ita com. ex Can. 1. et seqq. 24. d. 1. c. 6. h. t. et c. 19. eod. in 6., ubi dicitur etiam ad mandatum Papæ non esse providendum ei, qui beneficium sufficiens habet. Quæ jura renovavit Trid. sess. 24. c. 17. de refor., ubi severè præcipit, ut unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, si ad vitam est sufficiens; non verò plura, sive secularia, sive regularia, sive commendata, sive alia cujuscumque tituli ac qualitatis existant; ita ut fructus ex iis percepti tuta conscientia retineri non possint. Idem docet Gloss. in c. 54. de elect. v. retinere iniquiens: Qui habet plura beneficia, quorum alterum per se sufficeret, non potest sine mortali peccato aliud retinere. Ratio est, quia pluralitas beneficiorum, dum unum sufficit ad honestam sustentationem, non tantum contrariatur juri positivo Sac. Canonum, sed etiam juri naturali. Tum quia, ut inquit Joan. XXII. Extrav. Execrabilis h. t. unus plurima stipendia præripit, quæ pauperibus idoneis Clericis abundè sufficerent, contra præceptum: quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Tum quia habentibus plura beneficia paratur vagandi materia, divinus cultus minuitur, hospitalitas debita non servatur, Ecclesiarum detrahitur commodis et honori, animarum cura negligitur, vitiorum sentibus fomentum periculosè præbetur, ibid., quæ omnia sunt adversa juri naturali. Tum denique quia pluralitas ista est contra primam fundatorum intentionem ab Ecclesia acceptatam et approbatam, et cons. violativa justitiæ; ergò. Quæ rationes, et jura generaliter loquentia evincunt, quod is, qui habet beneficium unum sufficiens, tuta conscientia non possit recipere alterum per se insufficientem; nec obtento sufficiente, retinere prius de se insufficientem; quia alterum insufficientem non est ei necessarium; et aliunde alii pauperi Clerico esset congruum ad sublevandam egestatem.—Nec consuetudo in contrarium valet: nam cum adversa sit juri naturali, est omninò irrationabilis (cap. fin. de consuetud.), et dicitur corruptela de ambitionis radice procedens (c. 1. eod. in 6.). et perversio ordinis Ecclesiastici (Trid. sess. 24. c. 17. de refor.) Hanc materiam concludat sententia S. Bernardi relata à S. Thoma quod l. 9. ar. 13, quod qui non unus, sed plures est in beneficiis, non unus, sed plures futurus sit in suppliciis; Garz. Reiff. Schmalz. Fagn. in c. 5. quia h. t. n. 16.

37. Q. III. An., et ex qua causa dispensari possit in pluralitate beneficiorum?

R. Ad 1.ºm Affirmativè ex c. 28. in fin. h. t. Nam licet quædam beneficia de jure naturali incompatibilia, tamen hoc jus naturale non extendit se ad circumstantias omnes, sed materia subduci potest, ut pro eo casu, quo potestas ecclesiastica ex altioribus causis aliter disponit, non contineatur sub jure naturali; ergò in pluritate beneficiorum dispensari potest; et quidem directè, seu propriè, si pluralitas adversatur soli juri ecclesiastico; indirectè verò seu impropiè ratione materiæ subductæ, si adversatur juri naturali, seu divino. Instantias in pluribus habes: sic enim reddere depositum est juris naturalis, et tamen hosti non est reddendum depositum; obligatio juramenti, voti, pacti, est juris naturalis, et tamen relaxari potest.

R. Ad 2.ºm Justæ causæ dispensandi in pluritate beneficiorum sunt tres:—1.ºa Necessitas; ut si plures desint ministri idonei, maximè in locis hæreticorum infidelium.—2.ºa Evidens utilitas Ecclesiarum, ut si unus clericus etiam absens sua auctoritate, prudentia, potentia, aliisque dotibus plus potest prodesse Ecclesiis, quam alii presentes. Sic enim S. Greg. lib. 2.º epist. 32. Agnello duas Ecclesias cathedrales contulit.—3.ºa Prærogativa meritorum, si persona aliqua propter suam doctrinam, scripta, defensionem, et alia obsequia benè merita sit de Ecclesia, et consequenter digna pluribus Ecclesiis; cum talis concessio redundet in commodum totius Ecclesiæ. Ità causæ istæ colliguntur ex Can. 17. tali. 4. q. 7., et expressè in Concil. Later. excipiuntur ab Innocentio III. relato in cap. 28. h. t. in fin. ibi: Circa sublimes tamen et litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ; cum ratio postulaverit, per Sedem apostol. poterit dispensari. Et Joan. XXII. in Extrav. Execrabilis, eod., excipit S. R. E. Cardinales, et Regum filios, quibus ob insignem prærogativam faciliùs conceduntur plura beneficia.

38. Q. IV. Qui dispensare possint in pluralitate beneficiorum?

R. 1.º Regulariter solus Papa ob plenitudinem potestatis (cit. c. 28. h. t.) Alii verò, cum inferiores sint, jure communi, dispensare nequeunt, nisi speciali privilegio id eis competat.—2.º Episcopus conferre potest duo beneficia simplicia compatibilia, vel unum curatum, et alterum simplex, aut commendatum, si neutrum per se est sufficiens ad congruam sustentationem; hoc enim ei permittit Trid. Sess. 24. c. 17. de reform. At si duo non sufficerent, tertium similiter compatibile non potest adjicere, ut declarasse dicitur S. Congr. cum Trident. d. c. loquatur de altero, non tertio, ibi: licet aliud simplex sufficiens eidem conferri. Quòd si beneficia sint curata, vel propter residentiam incompatibilia, Episcopus duo conferre nequit, licet unum non sit sufficiens, sed dispensatio à Sede apost. petenda est (c. 28. h. t.) Idem dic de Legato à latere. Vicarius autem generalis Episcopi sine speciali mandato alterum beneficium conferre nequit; imò nec capitulum, sede vacante, quia talis collatio non est jurisdictionis necessariæ, cum ad sustentationem clerici sufficiat alterum beneficium dare in commendam temporalem, donec Episcopus eligatur.—3.º Consuetudo conferendi tria beneficia sub diverso tecto simplicia et compatibilia, aliàs de se insufficientia, non videtur esse corruptela, cum

nullibi à jure reprobetur; et aliunde pro more et utilitate diœcesis coonestari possit. At consuetudinem conferendi tria beneficia difformia sub eodem tecto, tanquam corruptelam reprobant Fagn. *c. litteras, de conc. præb. n. 3.* Garc. et alii. Eam verò sustinent, saltèm si immemorialis sit. Navar. Zerol Schmalz. et alii, quia cap. 4 *de consuetud.* in 6 reprobatur consuetudo conferendi plures dignitates, personatus, administrationes, et officia sub eodem tecto; non verò consuetudo conferendi tria beneficia simplicia de se insufficientia.

39. Q. V. *Quid requiratur ad licitam et validam dispensationem in pluralitate beneficiorum?*

R. 1.º Ut dispensatio etiam papalis sit licita, requiritur justa causa, cum Papa rationabiliter relaxare soleat jus commune, ne dispensatio sit dissipatio.

2.º Dum Papa dispensat motu proprio, et beneficia sunt compatibilia, vel solo jure Ecclesiastico incompatibilia, valida est dispensatio, etsi nulla justa causa adesset, cum Papa in jure suo validè dispenset sine causa, ex reg. generali *c. 1 de R. J. in antiq.*; at si dispenset ad instantiam supplicantis, causa finalis allegata debet esse vera: secus dispensatio est ob vel subreptitia (*c. 15, 20 de rescript.*)

3.º Si beneficia de jure naturali et divino sint incompatibilia, ut duo episcopatus, duæ parochiæ, vel duo beneficia, quorum utrumque per se est sufficiens, et Papa in his dispensat motu proprio, et ex certa scientia, etsi nulla causa exprimat, talis dispensatio in foro externo præsumitur valida, quia Papa præsumitur ex justa causa motus fuisse ad faciendam dispensationem. Neque Papa redargui potest, cum in terris Superiorem non habet, et aliunde majestas et sanctitas ejus purget omnem suspicionem invalidæ dispensationis. Sed pro foro interno major est difficultas: an scil. dispensatio papalis, justa causa deficiente, prosit beneficiato in foro animæ coràm Deo? In hac sanè difficili et periculosa quæstione, quidam dicunt talem dispensationem esse validam, licet illicita fuerit; adeoque beneficiato prodesse, quamvis recipiendo dispensationem sine causa justa, peccaverit. Pro hac sententia non audeo securè aliquem doctorem allegare, ne illi injuriam faciam; nam quos ab aliis citatos legi, vel contrarium deprehendi, vel obiter assertum inveni sine ulla probatione, vel id solum volunt, quòd talis dispensatio sit valida pro foro externo, quatenus in eo Papa præsumitur ritè agere, ut ab alio reprehendi et corrigi non possit. Nisi proposito meo scribendi laconicè insisterem, facilè esset sententias doctorum in medium producere; quem laborem alteri tempori, volente Deo, reservo, id solum monens: hanc opinionem non debere dici communior, ut eam, forsàn ex relatione aliorum vocat P. Schmalz. (*hic num. 442*), licet illam nec probet, nec mentem suam aperiat, ut aliàs solet clarissimè; ob quod inter clarissimos sæculi nostri doctores meritò numerandus est.

4.º Dispensatio papalis in pluralitate beneficiorum ex natura sua, vel ex sufficientia incompatibilium, justa causa deficiente, est invalida pro foro interno, et consequenter non predest beneficiato coràm Deo: ità S. D.

quod l. 9. art. 13, et cum eo communissima TT. et Canonistarum sententia, ut verè Fagnanus cap. 3. *Quia h. t. n. 15* dicat: *Et in hoc, putà S. Thoma, seu ejus sententia, tandem resident hic Canonistæ nostri.* Prob. 1.º ex Conc. Trid. sess. 24. c. 17 de refor. ibi: *Quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum decipientes, ea quæ benè constituta sunt, variis artibus eludere, et plura simul beneficia obtinere non erubescunt.* Istæ autem variæ artes non sunt aliæ, quàm dispensationes sine justa causa obtentæ, quibus beneficiati se ipsos, non Deum decipiunt.—2.º Papa, utpotè inferior, sine justa causa non potest dispensare in jure naturali et divino, ut tenet certa sententia, ex c. 1. d. 9 et pr. d. 13. Quis enim credat, quod Christus Dominus Papæ dederit potestatem irrationabiliter relaxandi jus naturæ? Sed dicta beneficia plura retinere est contra jus naturale, sicut *occidere hominem*, ut docet S. D. l. c.; ergò. *Prob. min.* Habere plura beneficia curata, quæ ex jure divino et naturali res'dentiam continuam exigunt, vel alia simplicia, quorum singula per se sufficiunt ad vitam, non est actus indifferens, sicut levare festucam, sed intrinsecam continet turpitudinem, seu rectæ rationi repugnat: nam hoc modo unus stipendia plurium præripit, Ecclesiæ debitis sibi ministris privantur, cultus divinus minuitur, cupiditas, ambitio et luxus beneficiorum augetur, fundatorum voluntas negligitur, salus animarum vix obiter curatur, populus offenditur, dum unum clericum videt abundare, alterum agere; quæ omnia rectæ rationi, et consequenter juri naturali sunt dissona, ut benè expendit Joan. XXII, Extrav. *Execrabilis h. t.*, ubi merito ambitionem plurium beneficiorum vocat execrabilem; ergò habere plura beneficia dicto modo incompatibilia, est contra jus naturale, et consequenter sine justa causa indispensabile. Unde rescribit benè Alex. III. (*c. 6. h. t.*), nec ad mandatum Sedis Apostolicæ esse providendum ei, qui aliud beneficium habet, de quo valeat commodè sustentari.—3.º Jus naturale mutari, seu relaxari nequit, nisi ex parte materiæ, quatenus hæc in certis circumstantiis subducitur à præcepto juris naturalis, ut patet in usucapionibus, spoliis Hebræorum Ægyptios spoliantium, libello repudii etc.; ergò etiam jus naturale, de se adversans pluralitati præbendarum, nequit à Papa relaxari, nisi in circumstantia justæ causæ, vi cujus turpitudine hujus pluralitatis purgetur, et receptio ac retentio plurium beneficiorum coonestetur. Hinc rectè concludit S. D. l. c. *Quamvis*, iniquiens, *habere plures præbendas, aliquas inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire, ità honestantes actum, ut inordinationes illæ totaliter evacuentur: putà si sit opus in pluribus Ecclesiis alicujus obsequio, et possit in plus servire Ecclesiæ, vel tantundem absens, quàm alius præsens.* Deficiente autem justa causa, nunquam tales circumstantiæ supervenient, nec inordinationes in pluralitate præbendarum imbibitæ evacuantur. His adde terrificum exemplum, quod ex Dionysio Richelio monacho carthusiano refert Azor. (*p. 2. l. 6. cap. 41 quæst. 5. §. sciendum.*) Philippus Cancellarius Parisiensis multis præbendis dives, morti vicinus à Gulielmo Episcopo Parisiensi monitus, ut uno beneficio retento, cetera resignaret, respondit, se experiri malle, an lethale peccatum com-

mitteretur in multis beneficiis simul habendis: et ita excessit ò vivis. Tertio ab obitu die apparens dicit. Gulielmo dixit, se apud inferos æternis suppliciiis torqueri ob tria crimina: quod senserit pluralitatem beneficiorum, ubi unum sufficit, jure naturali non improbari; quod eorum fructus in vanos et malos usus impenderit; et quod libidinis et luxuriæ peccatis conscientiam maculaverit. Pro hac sententia plures auctoritates non affero, sed quod dixit sapientissimus Azor. *l. c. §. duæ sunt*, idem et ego dico: *mihi quidem sufficit vel unius S. Thoma auctoritas*, in qua resident Canonistæ, teste Fagn. *l. c.*

Obj. 4.º Quoad ab intrinseco et jure naturali est malum, in eo nec Papa ex causa justa, potest dispensare, ut in fornicatione etc.; ergo si pluralitas præbendarum ab intrinseco est mala, Papa nullo modo poterit in ea dispensare; quod sanè est nimium et falsum.—*2.º* Papa habet plenariam dispositionem beneficiorum (*cap. 2. h. t. in 6.*); ergo etiam sine causa validè dispensat.—*3.º* Privatum commodum non est causa sufficiens ad relaxandum jus naturale; sed Papa dispensat ex causa privati commodi; nam nobilitas principum, et litteratura doctorum numerantur inter causas dispensandi, *cap. 28 h. t. Extrav. Execrabilis h. t.*—*4.º* Licet jus naturale circa pluralitatem beneficiorum sit prohibens, non tamen est irritans, cum irritatio ista ex nullo capite, vel jure colligatur; ergo licet dispensans sine justa causa, et dispensatus peccent mortaliter sic agendo, tamen facta semel dispensatione, beneficia validè retinentur. In hoc argumento firmatur sententia Sanchez, ut refert Schmalz. num. 443, sed non firmiter.

Ad 1.º Ex comm. doctrina, ad quæstionem *an jus naturale sit dispensabile*, quod objecta juris naturalis aliqua sint intrinsecè mala tam formaliter, quàm materialiter, ut in nullo casu cohonestari possint, ut odium Dei, hæresis, mendacium etc.; aliqua verò sint ab intrinseco mala formaliter, non verò materialiter, quorum materia subduci potest à præcepto, dum scilicet materia dependet à voluntate divina, vel humana Principis, et ponitur in his circumstantiis, in quibus jus naturale non extendit se ad talem materiam. Sic si Deus det jus in vitam innocentis, in corpus solutæ, vel conjugatæ, non peccatur peccato homicidii, fornicationis, aut adulterii, sed actus isti jure exercentur (*S. D. A. 2. quæst. 94. art. 5.*) Pluralitas beneficiorum est contra jus naturale hoc secundo modo, et ex parte materiæ mutari et cohonestari potest ob justam causam necessitatis et utilitatis Ecclesiarum; et quia materia beneficalis subjecta est dispositioni Papæ, ideo Papa ob justam causam dispensare potest in pluralitate beneficiorum; non verò in fornicatione, vel adulterio, vel pluralitate uxorum, et similium; quia eorum materia non subest potestati Papæ, sed potestati divinæ. Hinc in forma: *D. A.* Quod est ab intrinseco malum tam formaliter, quàm materialiter, ut materia non sit extrahibilis à præcepto naturali, *C. A.* Si tantum est malum formaliter, seu in thesi, non verò materialiter, seu in hypothesi, et in qualibet circumstantia, *N. A.*—*Ad 2.º* Potestas Papæ est plenaria, quatenus non dependet à jure positivo sacr. Canonum; non verò plenaria, seu independens à jure naturali.—*Ad*

3.º Nobilitas et litteratura per se non constituunt diversam causam à causa necessitatis, et utilitatis, sed pluralitas beneficiorum filiis Regum et litteratis concessa indirectè cedit ad utilitatem totius Ecclesiæ, quatenus Ecclesia per tales personas potentius defenditur et illustratur.—*Ad 4.º* Dico hoc jus naturale esse irritans: nam ex recepta regula theologorum, tunc jus naturale est non tantum prohibens, sed etiam irritans, quando actus perpetuam continet turpitudinem: ut patet in contractu usurario, in matrimonio patris cum filia, in pacto concubinario etc.; sed pluralitas beneficiorum sine justa causa perpetuam continet turpitudinem: siquidem non tantum recipere, sed etiam retinere beneficia plura turpe et inordinatum est, ob rationes in probatione allatas; ergo. Imò si oppositum semel esset verum, aperiretur latissima via transgrediendi jus naturale et sanctiones canonicas, et pauci propter unum peccatum in dispensatione, et receptione commissum absterrentur à cupiditate ista, et ambitione execrabili.

Dices: Papa sæpe confert plura beneficia, quorum unum esset sufficiens; sed non est credibile, quod Papa tam notoriè delinquat; ergo collatio plurium beneficiorum non videtur adversari juri naturali.

R. Quando Papa dispensat motu proprio, semper præsumitur ex justa et legitima causa dispensare (*C. Si Papa dist. 50, et ut notat Abbas cap. in causis num. 2. de sentent. et re judicat. Felinus cap. ad aures sed, de rescrip. Piasecius part. 2. prax episcop. c. 5. art. 3. num. 79.*) Quando verò dispensat ad instantiam partis, cum semper intelligenda sit conditio: *si preces veritate nitantur* (*cap. ex parte 2. de rescrip.*), hac non subsistente, nec subsistit dispensatio. Unde si beneficiariis justa causa per ipsos allegata pro obtinenda dispensatione non subsistit, viderint, quid aliquando coràm Deo giudice sint responsuri, quia reverà se ipsos, et non Deum decipiunt, ut ait Tridentin. *cit. Sess. 24. cap. 17. de reformatione.* Quid confessario agendum, videatur Cajetan. in Summa, *V. beneficium ecclesiasticum*, Azor. *l. cap. 12. q. 11.*

40. Q. VI. Quid in rescripto dispensationis attendendum?

R. 1.º Expressio beneficii prioris, etiam modici, facienda est (*c. 21. h. t.*)—*2.º* Hæc clausula: *non obstante quod aliud beneficium obtineas*, non operatur retentionem utriusque, sed tantum indicat rescriptum non fuisse subreptitiè impetratum.—*3.º* Dispensatio ad plura beneficia, cum sit odiosa et vulnus legis, strictè est interpretanda: ad ea tamen, quæ inseparabiliter accessoria sunt, extendi debet. Cetera de rescriptis beneficiis, vide. *lib. 1. titul. de rescriptis.*

41. Q. VII. An, seclusa dispensatione, ex pluribus obtentis beneficiis aliquod amittatur, et quomodo, vel quando?

Hic inter jura antiqua, et nova distinguo, et:

R. 1.º Ante Concilium Lateranense sub Alexandro III beneficiatus in optione habuit alterum ex duobus retinendi, *cap. 17. 14. hoc titulo*, quæ duo capita non erant superflua in Decretalibus Gregorianis propter *cap. 28. eod.* Nam illorum dispositio serviebat pro beneficiis simplicibus; imò et hodie serviunt pro illo casu, quo beneficiatus acquisivit duo bene-

ficia, et nescitur, cujus possessionem prius adeptus sit. Deinde in Concil. Later. sub d. Alexandro III. optio ista sublata est, et beneficiatus privabatur priori beneficio, non ipso jure, sed per sententiam (*cap. 3. de cler. non resid.*)—Tum in Concil. Later. sub Innocentio III. definitum est, ut obtinens alterum beneficium curatum, dignitatem, aut personatum, priori ipso jure sit privatus (*cap. 28. h. t.*), et nisi sine mora prius beneficium in manibus superioris dimiserit, ipso jure utroque careat, fiatque inhabilis ad sacr. ordines, et quodcumque beneficium, ex Constitut. Joann. XXII. *Execrabilis h. t.*

2.º Ex jure Trid. *Sess. 7. c. 4. de reform.*, obtinens quodcumque secundum beneficium incompatible, priori ipso jure; et si utrumque retinere præsumperit, utroque pariter ipso jure privatus existit: ita hodie communis cum S. Congr. declarante, quod Trident. *l. c.* non solum confirmaverit constitutionem *c. 28. de multa h. t.*, sed etiam illam ampliaverit ad quæcumque beneficia, etiam simplicia incompatibilia: ut proinde hodie inter incompatibilitatem beneficiorum curatorum, dignitatum, personatum, et beneficiorum simplicium, quoad effectum nulla sit differentia. Nam Trid. generaliter dicit: *quicumque de cetero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia; et subdit particulam implicativam: præsertim contra formam Const. Inn. III. de multa; ergo Trid. comprehendit generaliter omnia beneficia incompatibilia.*

3.º Beneficium prius vacare incipit eodem instanti, quo obtenta est pacifica possessio alterius beneficii (*c. 28. h. t. in 6.*) Quod quidem rectè statutum est, ne fortè beneficiatum contingat, utroque privari, si ante pacificam possessionem alterius, etiam quoad fructus, prius amitteretur, et posterius propter litigia, et turbationes non obtineretur. Porrò collator à die vacationis, quo possessio pacifica alterius beneficii obtenta est, illud prius statim conferre potest alteri Clerico, et intra 6 menses (si verò est patronatum laicum intra 4 menses) debet; alioquin potestas conferendi devolvitur ad Superiorem; et collator de suis proventibus tantum in utilitatem Ecclesiæ, cujus est illud beneficium, conferre tenetur, quantum perceptum est à tempore vacationis (*c. 28. h. t.*) At in possessionem novus beneficiatus introduci non debet, altero non vocato; cum ei forsitan Jus possit competere retinendi (*c. 28. eod. in 6.*), nisi notoria esset possessio pacifica alterius beneficii. Tunc autem censetur possessio non esse pacifica, dum beneficiatus statim in principio, hoc est, intra unum, vel alterum mensem incipit turbari judicialiter, vel extrajudicialiter. Ceterum æquitas Canonica suadet, ut beneficiatus, post obtentam pacificam possessionem secundi, non cogatur dimittere statim possessionem primi beneficii; ne forsitan ei lites oriantur super secundo, et ita utroque privetur.

Quo sensu intelligendi sunt DD. dicentes vacationem istam accidere post duos menses pacificæ possessionis: loquuntur enim de vacatione facti, seu actuali dimissione possessionis, non verò de vacatione juris, cum resolutio tituli fiat à momento acquisitæ possessionis pacificæ (*cit. cap. 28. hoc tit. in 6.*)

42. Q. VIII. *Qui sint casus, in quibus, obtento beneficio secundo, non vacat primum?*

R. Seqq. 1.º Obtento Cardinalatu, non vacat prior Episcopatus, Canoniam, vel aliud beneficium, nisi obstaret residentia utrinque requisita: quo casu opus esset dispensatione.—2.º Obtento Episcopatu solum tituli, in terris infidelium sito, non vacat prior Canoniam, vel aliud beneficium; cum talis Episcopatus non habeatur quoad possessionem. At si Episcopus possessionatus obtineat Abbatiam, vel aliud incompatible beneficium, collatio sine dispensatione non valet.—3.º Si secupdum beneficium accessorie uniatur priori, vel detur in commendam temporalem, vel si primum sit insufficienti, et addatur ei alterum simplex non exposcens residentiam: nam in his et similibus casibus nulla est incompatibilitas beneficiorum. At in illo casu, quo prius beneficium est sufficiens, et additur ei alterum sufficiens ratione residentie compatibile, attento jure Trid. videtur prius vacare ipso facto; quia reverà ex capite sufficientiæ est incompatible; adeoque comprehenditur sub dispositione *sess. 7. cap. 4. de refor.* Gonzalez tamen, et alii dicunt primum non vacare, nisi per sententiam Ordinarii.

43. Q. IX. *An ad introducendam vacationem beneficiorum, quæ ipso jure Tridentini vacant, requiratur sententia declaratoria?*

R. Cum distinctione: et quidem, ad vacationem prioris, obtento secundo incompatible, nulla requiritur declaratio; sed sufficit sola incompatibilitas, cum hic nullum sit delictum, quod declaretur. Econtra, ad privationem secundi requiritur sententia declaratoria; nam privatio ista vim habet pœnæ propter inobedientiam contra Sac. Canones commissam, quatenus beneficiatus prius illud beneficium sine mora coram Superiore non dimisit, sed utrumque retinere præsumpsit. Eadem doctrina procedit in casu, quo quis duo beneficia dispensativè obtinens, pacificè acquisivit tertium incompatible; tunc enim prioribus ipso jure privatur absque ulla declaratione (*Clem. 3. de præbend.*)—Nec obstat, quod acquisitio tertii beneficii sit invalida (*c. 3. de off. ord. in 6. Trid. sess. 24. c. 17. de refor.*); nam sufficit, quod tertium beneficium sit pacificè possessum de facto. Sic etiam intrusus in beneficium curatum de facto, priori ipso jure privatur (*c. 48. h. t. in 6.*)

§. IV.

De reservatione beneficiorum.

44. Nota I. Quòd reservatio est: beneficii vacaturi per Superiorem ad se facta avocatio. Et hæc regulariter fit à solo Papa ex variis causis justis; nam ad Sedem Romanam primitus pertinebant omnia beneficia, quorum collationem liberaliter concessit inferioribus collatoribus; non utique privativè, sed cumulativè, adeoque justè aliqua sibi reservare potest: tum quia ad sedem Rom. undique confluent pauperes Clerici, quibus